

Učebné osnovy

<i>Názov predmetu</i>	DEJEPIS
<i>Ročník</i>	9. ročník
<i>Časová dotácia</i>	2 hod. týždenne, ročne 66 hodín

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Túžba poznať minulosť svojho národa aj sveta sa objavila už v antike. Odtiaľ pochádza aj pojem história. História - gr. pojem, znamená skúmanie, vedomosti a rozprávanie o minulých udalostiach. V slovenčine mu zodpovedá pojem dejepis – dejiny. Vyjadruje trendy vývoja tejto spoločnosti na základe štúdia konkrétnych historických faktov usporiadaných do logických súvislostí. Dejiny - historické udalosti(reálny proces vývoja ľudskej spoločnosti) Dejepis - veda zaoberajúca sa dejinami, skúma a objasňuje dejiny.

Dejepis ako samostatný vyučovací predmet zaviedli po prvý raz vo Francúzsku v 17. storočí oratoriáni (kongregácia v rámci rímskokatolíckej cirkvi, ktorú založil v 16. storočí v Ríme sv. Filip Neri). Jeho zavedenie súviselo s prienikom reálií do školského vyučovania. Inak dejepis zostával ešte do konca 18. storočia súčasťou iných predmetov.

Dejiny, s ktorými sa žiaci oboznamujú na vyučovaní dnes, majú:

- byť zaujímavé,
- poskytovať prehľad,
- inšpirovať,
- udržiavať živé tradície,
- viesť k vytváraniu kritického stanoviska,
- politicky utvárať, uvedomovať,
- viesť k poznaniu seba samého,
- viesť k úvahám,
- učiť premýšľať o dobre a zle.

Ciele vyučovacieho predmetu

Štátny vzdelávací program na dejepis v 9. ročníku vyčlenil dve vyučovacie hodiny. Učivo je rozdelené na 8 tematických celkov- 4 celky sú venované národným dejinám a 4 svetovým dejinám. Obsahom je moderná doba- presnejšie roky 1918 – 2009.

Všeobecným cieľom dejepisného vyučovania je vytvárať a formovať kritické historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli žiaci schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky, ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania všetkých národov.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

1. základné vedomosti z oblasti historických faktov:

- historické fakty o čase, priestore, udalostiach, osobnostiach, dejoch a javoch vo vzájomných súvislostiach,581
- historické pojmy a termíny,
- rôzne druhy prameňov, z ktorých získavajú informácie /učebnica,čítanka, hist.mapa, obrázky, fotografie, filmy atď./,
- poznanie, že historik môže interpretovať historické udalosti len vtedy, ak má k dispozícii historické pramene.

2. základné schopnosti a zručnosti poznávať historický materiál:

- pracovať s učebnicou, čítankou,
- čítať súvislý text a snažiť sa mu porozumieť,

- využívať názorný materiál,
- nakresliť jednoduchú časovú priamku,
- pracovať s hist.mapou, čítať značky z jej legendy,
- zaraďovať hist. fakty chronologicky a synchrónne,
- pochopiť príčiny a následky udalostí,
- schopnosť porovnávať,
- schopnosť ústneho a písomného vyjadrovania o hist. faktoch,
- samostatne si urobiť poznámky, osnovu svojho rozprávania,
- samostatne vystúpiť pred triedou so svojim rozprávaním, popisom.

Stratégie vyučovania

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
Európa v medzivojnovom období	Informačnéreceptívna – výklad Motivačná – problém ako motivácia Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor, riešenie úloh	Práca s učebnicou Individuálna práca Skupinová práca, Exkurzia
Česko-Slovensko v medzivojnovom období	Informačnéreceptívna – výklad Motivačná – problém ako motivácia Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor, riešenie úloh	Práca s učebnicou Individuálna práca Skupinová práca Diskusia Beseda
Druhá svetová vojna	Informačnéreceptívna – výklad Motivačná – problém ako motivácia Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor, riešenie úloh	Práca s učebnicou Individuálna práca Skupinová práca,
Slovenská republika (1939 – 1945)	Informačnéreceptívna – výklad Motivačná – problém ako motivácia Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor, riešenie úloh	Práca s učebnicou Individuálna práca Skupinová práca Diskusia Beseda
Československo za železnou oponou	Informačnéreceptívna – výklad Motivačná – problém ako motivácia Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor, riešenie úloh	Práca s učebnicou Individuálna práca Skupinová práca
Slovenská republika 1993	Informačnéreceptívna – výklad Motivačná – problém ako motivácia Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor, riešenie úloh	Práca s učebnicou Individuálna práca Skupinová práca Diskusia Beseda
Súčasný svet	Informačnéreceptívna – výklad Motivačná – problém ako motivácia Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor, riešenie úloh	Práca s učebnicou Individuálna práca Skupinová práca

--	--	--

Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, ...)
Európa v medzivojnovom období	Slovensko v 20. storočí Stretnutie s minulosťou	Tabuľa Dataprojektor PC Videotechnika	denná tlač, časopisy, pracovné listy	Internet CD Knížnica Mapy
Česko-Slovensko v medzivojnovom období	Štáty v premenách storočí Stretnutie s minulosťou	Tabuľa Dataprojektor PC Videotechnika	denná tlač, časopisy, pracovné listy	Mapy Internet DVD CD
Druhá svetová vojna	Stretnutie s minulosťou	Tabuľa Dataprojektor PC Videotechnika	denná tlač, časopisy, pracovné listy	Internet CD Mapy Knížnica
Slovenská republika (1939 – 1945)	Dejepisný atlas Stretnutie s minulosťou	Tabuľa Dataprojektor PC Videotechnika	denná tlač, časopisy, pracovné listy	Mapy CD Internet
Povojnový svet	Štáty v premenách storočí Stretnutie s minulosťou	Tabuľa Dataprojektor PC Videotechnika	denná tlač, časopisy, pracovné listy	Internet CD Knížnica
Československo za železnou oponou		Tabuľa Dataprojektor PC Videotechnika	denná tlač, časopisy, pracovné listy	CD Mapy
Slovenská republika 1993		Tabuľa Dataprojektor PC Videotechnika	denná tlač, časopisy, pracovné listy	Internet CD Knížnica
Súčasný svet		Tabuľa Dataprojektor PC Videotechnika	denná tlač, časopisy, pracovné listy	DVD CD Internet

Obsah vzdelávania

Tematický celok (Hodiny: ŠVP/ŠkVP*)	Obsahový štandard	Výkonový štandard - kritéria hodnotenia	Metódy a prostriedky hodnotenia	Prierezové témy a medzipredmetové vzťahy
Európa v medzivojnovom období 0/12 hod.	<ul style="list-style-type: none"> - demokracia vs. diktatúra - parlamentná demokracia, - komunizmus (ZSSR) - fašizmus, nacizmus (Nemecko) - zlaté dvadsiate roky ? - každodennosť 	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uviesť zmeny, ktoré nastali v Európe ako dôsledok povojnovej krízy - vymenovať nové štáty ,ktoré vznikli v Európe - opísať situáciu v Rusku roku 1917 - rozlíšiť demokraciu od diktatúry - charakterizovať stalinistickú diktatúru - vysvetliť príčiny vzniku fašizmu v Taliansku a nacizmu v Nemecku - uviesť dôvody vzniku diktatúr - opísať vplyv vedy a techniky na zvyšovanie životnej úrovne 	<p>Riadený rozhovor, Ústne skúšanie</p>	<p>Občianska náuka</p>
Česko-Slovensko v medzivojnovom období 0/10 hod.	<ul style="list-style-type: none"> - politický systém - Česi, Slováci, menšiny - T. G. Masaryk, M. Hodža, A. Hlinka - každodenný život - kultúra, spolky školstvo, rozhlas - zánik ČSR - Mníchovská dohoda - Viedenská arbitráž 	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analyzovať postavenie Slovákov v ČSR - identifikovať národnostné menšiny v ČSR - zhodnotiť úlohu osobnosti: Masaryk, Štefánik, Hlinka, Hodža - zdôvodniť vplyv kultúry, spolkov, škôl na každodenný život - rozpoznať zmeny, ktoré nastali po vzniku ČSR a ich vplyv na každodenný život - charakterizovať politický systém ČSR, vznik strán a ich vplyv na politickú scénu - zhodnotiť hospodársky rozmach ČSR - opísať hospodárske a politické postavenie Slovenska v ČSR - vysvetliť úsilie slovenských strán o autonómiu v rámci ČSR - uviesť príčiny, ktoré viedli k okypteniu a zániku ČSR - analyzovať mníchovskú dohodu a viedenskú arbitráž - opísať vyhlásenie autonómie Slovenska 	<p>Ústne skúšanie individuálne, sebahodnotenie</p>	<p>Občianska náuka</p> <p>Občianska náuka</p> <p>Geografia</p>

Tematický celok (Hodiny: ŠVP/ŠkVP*)	Obsahový štandard	Výkonový štandard - kritéria hodnotenia	Metódy a prostriedky hodnotenia	Prierezové témy a medzipredmetové vzťahy
		- kriticky zhodnotiť postoj západných mocností voči ČSR.		Slovenský jazyk
Druhá svetová vojna 0/8 hod.	priebeh vojny - Európa, ZSSR - Tichomorie - protihitlerovská koalícia - protifašistický odboj - život v čase vojny - holokaust, Osvienčim	Žiak vie: uviesť príčiny vypuknutia 2. svetovej vojny - pochopiť význam vzniku protihitlerovskej koalície - opísať priebeh 2. svetovej vojny - v chronologickom poradí zoradiť štáty napadnuté Nemeckom - opísať protifašistický odboj a život v čase vojny - zhodnotiť holokaust	Ústne skúšanie, Systematické pozorovanie a hodnotenie žiaka	Občianska náuka Geografia Environmentálna výchova
Slovenská republika (1939 – 1945) 0/8 hod.	- tragédia židov - autoritatívny režim - židovský kódex , deportácie - politický systém - Slovenské národné povstanie - Slováci v odboji - život na Slovensku	Žiak vie: uviesť príčiny vzniku Slovenskej republiky(1939 – 1945) - rozlíšiť autoritatívny režim od demokracie - kriticky zhodnotiť postoj Nemecka voči Slovenskej republike - analyzovať dôsledky židovského kódexu - charakterizovať Slovenskú republiku - opísať domáci odboj - uviesť význam SNP	Kolektívne skúšanie, riadený rozhovor, samostatná práca s textom	Občianska náuka
Povojnový svet 0/10 hod.	rozdelený svet - Anglicko, ZSSR, Severná Afrika - hospodárstvo, kultúra - studená vojna, železná opona - politické bloky - strach z atómovej vojny - život v rozdelenom svete - čiernobiely svet, bohatstvo a chudoba	Žiak vie: pochopiť rozdelenie sveta na 2 tábory - rozlíšiť život za železnou oponou - rozpoznať zmeny v rozdelenom svete - porovnať politické systémy a ich vplyv na každodenný život - uviesť príčiny vzniku dvoch mocenských blokov - dokumentovať proces sovietizácie strednej a východnej Európy - charakterizovať studenú vojnu, - opísať spoluprácu západoeurópskych krajín a politikov, ktorí stáli na začiatku integrácie	Ústne skúšanie, Systematické pozorovanie a hodnotenie žiaka	Občianska náuka Informatika Geografia

Tematický celok (Hodiny: ŠVP/ŠkVP*)	Obsahový štandard	Výkonový štandard - kritéria hodnotenia	Metódy a prostriedky hodnotenia	Prierezové témy a medzipredmetové vzťahy
		<p>Európy</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísať prejavy odporu východoeurópskych štátov proti komunistickej diktatúre - vysvetliť hromadenie bohatstva v rukách jednotlivcov a medzinárodných korporácií 		Environmentálna výchova
Československo za železnou oponou 0/10 hod.	<ul style="list-style-type: none"> - podoby totality - februárový prevrat - obeť totality - odpor proti totalite - pokus o reformu - pražská jar - normalizácia - sviečková manifestácia - nežná revolúcia - návrat k parlamentnej demokracii 	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uviesť príčiny narastania vplyvu KSČ - zhodnotiť februárový prevrat - analyzovať 50-te roky a procesy s buržoáznymi nacionalistami - vysvetliť znaky socializmu - zhodnotiť kolektivizáciu a industrializáciu - dokumentovať narastanie krízy a jej vyvrcholenie v "socializme s ľudskou tvárou" - charakterizovať rok 1968 a osobnosť A. Dubčeka - charakterizovať normalizáciu a osobnosť G. Husáka - zdôvodniť príčiny nespokojnosti a prejavy odporu voči režimu - zdôvodniť podstatu Charty 77 - opísať pojem disent - uviesť význam sviečkovej manifestácie - vysvetliť pád železnej opony a "nežnú revolúciu" - vymenovať pozitíva a negatíva socializmu 	Kolektívne skúšanie, riadený rozhovor, samostatná práca s textom	<p>Občianska náuka</p> <p>Geografia</p> <p>Environmentálna výchova</p>
Slovenská republika 1993 0/4 hod.	- doba premien- vznik SR	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vymenovať príčiny rozdelenia Českej a Slovenskej republiky - opísať vznik Slovenskej republiky - uviesť výhody a nevýhody vstupu Slovenska do NATO a EÚ - zhodnotiť prijatie eura 	Ústne skúšanie, Systematické pozorovanie a hodnotenie žiaka	<p>Občianska náuka</p> <p>Geografia</p> <p>Environmentálna výchova</p>
Súčasný svet 0/4 hod.	<ul style="list-style-type: none"> - koniec rozdeleného sveta - fenomény súčasnosti - EU, NATO 	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uviesť rozdiely v hospodárskom a politickom systéme súčasného sveta - uviesť výhody a nevýhody zjednocovania Európy - hľadať dôvody vzniku terorizmu vo svete - zaujať stanovisko k teroristickým útokom - zistiť príčiny globálneho otepľovania 	Kolektívne skúšanie, riadený rozhovor, samostatná práca s textom	<p>Občianska náuka</p> <p>Geografia</p> <p>Environmentálna výchova</p>

